

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 5117218544
Dátum vydania rozhodnutia: 14.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5117218544.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Coleco, s. r. o., so sídlom Stráž 8418, Zvolen, IČO: 45 648 441, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO: 36 861 723, proti žalovanému: L. M., bytom C., XXX XX Dojč, okres J., o zaplatenie 7.190,- eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25CbZm/21/2017, o nesúhlase Okresného súdu Trnava s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na konanie a rozhodnutie vo veci je p r í s l u š n ý Okresný súd Trnava.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Žilina dňa 19. júna 2017 sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia zmenkovej sumy 7.190,- eur spolu s príslušenstvom. Konanie bolo na Okresnom súde Žilina vedené pod sp. zn. 38CbZm/16/2017, pričom žalobca príslušnosť tohto súdu odôvodňoval tým, že ide o poddĺžnicu žalobu, pričom exekučným súdom je Okresný súd Dolný Kubín a kauzálna príslušnosť Okresného súdu Žilina je daná tým, že vo veci ide o spor zo zmenky.

2. Okresný súd Žilina postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) postúpil vec Okresnému súdu Trnava s tým, že postupujúci súd nie je kauzálne príslušný a vec postupuje súdu kauzálne príslušnému podľa ust. § 22 písm. h/ CSP (pozn. súdu: správne malo byť podľa ust. § 22 písm. b/ CSP) v spojení s § 13 CSP a § 109 ods. 1 prvá veta zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) s poukazom na predmet sporu - nárok zo zmenky uplatnený formou poddĺžnickej žaloby, pričom z obsahu návrhu vyplýva, že adresou trvalého pobytu žalovanej je obec v obvode Krajského súdu v Trnave (C., okres J.).

3. Okresný súd Trnava s postúpením veci nesúhlasil a vec predložil podľa ust. § 43 ods. 2 CSP Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu najbližšie spoločne nariadenému, na rozhodnutie o príslušnosti. Okresný súd Trnava nesúhlas s postúpením odôvodnil tým, že v predmetnej veci ide o poddĺžnicu žalobu, a keby nezačalo exekučné konanie ktoré prebieha na Okresnom súde Dolný Kubín, tak takáto žaloba by nemohla byť ani podaná. Ďalej uviedol, že je nutné postupovať v súlade so

špeciálnou právnou úpravou a použiť ust. § 109 ods. 1 Exekučného poriadku. Súd má za to, že v danom prípade nemožno vziať do úvahy osobitné kritérium uvedené vo všeobecnom právom predpise (CSP), t.j. ust. o kauzálnej príslušnosti, nakoľko sa má použiť špeciálna právna úprava obsiahnutá v Exekučnom poriadku s tým, že všeobecným súdom dlžníka povinného je Okresný súd Senica určený podľa ust. § 13 CSP.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Žilina a Okresnému súdu Trnava (§ 43 ods. 2 CSP) po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením veci nie je dôvodný.

5. Vo veci predloženej najvyššiemu súdu je pre riešenie otázky vzneseného konfliktu miestnej či kauzálnej príslušnosti konajúcich súdov predovšetkým potrebné vyriešiť charakter prejednávaneho nároku tak, aby bolo možné jednoznačne definovať súd, ktorý vôbec môže o tomto konflikte rozhodnúť. Najvyšší súd je funkčne príslušným súdom pre nachádzanie príslušného súdu prvoinštančného v prípade konfliktu názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku pre spory, ktorých základ je viazaný na špecifický predmet konania; ak takýto konflikt daný nie je, rozhoduje súd nadriadený prvoinštančnému súdu deklarujúcemu nesúhlas s postúpením veci.

6. Vo veci predloženej základným momentom, ktorý bude podstatný pre hmotnoprávne riešenie žalobou predložených otázok, je spor týkajúci sa zmenky, čo musí smerovať k úvahe, že vo veci musí byť ako základná riešená otázka kauzálnej príslušnosti, teda kompetencia najvyššieho súdu o príslušnosti rozhodnúť podľa § 43 ods. 2 CSP daná je.

7. Ďalšou okolnosťou, ktorú je však potrebné vyriešiť pri správnom zodpovedaní otázky, ktorý súd je vo veci príslušným pre konanie a rozhodnutie, je osobitosť procesná, a to skutočnosť, že žalobný návrh sa týka tzv. poddlžnickej žaloby, procesného prostriedku uspokojenia oprávnenej osoby v exekučnom konaní vedenom voči dlžníkovi, ktorý sám sa však účastníkom konania nestáva.

8. Základný procesný predpis upravujúci občianske súdne konanie, Civilný sporový poriadok, v ustanovení § 40 výslovne ukladá súdu povinnosť skúmať aj bez námietky vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania. Následne v § 43 ods. 1 a 2 upravuje postup, keď dôjde ku kolízii medzi súdmi, týkajúcej sa ich miestnej a kauzálnej príslušnosti. Ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané (§ 43 ods. 1 a 2 CSP).

9. Osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

10. Ustanovenie § 22 písm. b/ CSP upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

11. Vo veci predloženej najvyššiemu súdu je zároveň potrebné zaoberať sa aj charakterom uplatneného nároku vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, kedy jeho legitímácia je založená osobitnou právnou úpravou Exekučného poriadku, a to poddlžnicou žalobou, teda žalobou majúcou základ v exekučnom konaní.

12. V súvislosti s miestnou príslušnosťou, a to úpravou výlučnej miestnej príslušnosti, obsahuje Civilný sporový poriadok v ust. § 20 písmeno c/ aj kritérium, podľa ktorého namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania.

13. Osobitnú úpravu nachádzania príslušného súdu však obsahuje pre poddĺžnicke žaloby samotný Exekučný poriadok, ktorý v ustanovení § 109 ods. 1 prvá veta výslovne upravuje, že v prípade, ak dlžník povinného nevyplatí exekútorovi pohľadávku bezodkladne po tom, keď sa mu doručil exekučný príkaz alebo keď sa stala pohľadávka splatnou, môže sa oprávnený domáhať vo vlastnom mene od dlžníka povinného na všeobecnom súde dlžníka povinného vyplatenia pohľadávky.

14. Podľa čl. 16 CSP súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

15. Predpokladom riešenia diskrepancie medzi uvedenými ustanoveniami Civilného sporového poriadku a Exekučného poriadku je ich vzájomný vzťah, pričom je jednoznačné, že Exekučný poriadok je vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku špeciálnym právnym predpisom (*lex specialis*), na základe čoho je aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku ako *lex generalis* možná len v prípade, ak Exekučný poriadok neobsahuje špeciálnu úpravu.

16. Exekučný poriadok obsahuje komplexnú úpravu inštitútu poddĺžnickej žaloby v ust. § 109, kde je okrem iného upravená aj príslušnosť súdu na konanie a rozhodnutie o takejto žalobe. V zmysle citovaného ustanovenia je súdom príslušným na konanie o poddĺžnickej žalobe všeobecný súd dlžníka povinného. Konanie o poddĺžnickej žalobe je podľa Civilného sporového poriadku štandardným sporovým konaním, pričom však niektoré špecifické zákonné náležitosti tohto typu konania sú definované priamo v ustanovení § 109 ods. 1 Exekučného poriadku.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené a s prihliadnutím na subsidiaritu Civilného sporového poriadku vo vzťahu k Exekučnému poriadku, nemožno považovať záver Okresného súdu Trnave v predloženej veci za správny. Najvyšší súd ešte poznamenáva, že poddĺžnickea žaloba nie je sporom vyvolaným osobitnou povahou tohto konania tak, ako to účelom a systematickým zaradením v zákone predpokladá citované ustanovenie. Výlučná miestna príslušnosť podľa ustanovenia § 20 písm. c/ CSP sa vzťahuje len na tie konania vyvolané osobitnou povahou prebiehajúceho exekučného konania, kde príslušnosť súdov na konanie nie je upravená v Exekučnom poriadku (pôjde najmä o spory o vylúčenie veci z exekúcie podľa § 44 EP, t. j. spory výslovne vyvolané samotným exekučným konaním).

18. Civilný sporový poriadok v treťom diele tretej hlavy prvej časti upravuje kauzálnu príslušnosť súdov na prejednanie a rozhodnutie vecí určitého druhu. Sporový poriadok touto úpravou limituje rozsah pôsobnosti v určitých sporoch len na niekoľké prvoinštančné súdy, ktoré tak prejednávajú presne zákonom definovanú agendu so zároveň presným vymedzením ich územnej kompetencie - územného obvodu, spravidla zahŕňajúceho územné obvody viacerých súdov. Účelom tejto právnej úpravy bolo zabezpečenie špecializácie súdov na prejednanie určitých konkrétnych vecí a rýchle, plynulé a hospodárne rozhodovanie takto špecializovaných súdov.

19. Okrem toho, že aplikovaním kritéria vzťahu medzi Exekučným poriadkom a Civilným sporovým poriadkom najvyšší súd ustálil, že príslušným je podľa § 109 EP výlučne všeobecný súd dlžníka, nemožno opomenúť osobitný charakter sporu z pohľadu kauzálnej príslušnosti, ktorá je daná tým, že vo veci ide o spor založený na zmenkovom vzťahu. Kauzálna príslušnosť na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek je upravená v § 22 CSP, pričom pre obvod Krajského súdu v Trnave je kauzálne príslušným súdom na konanie Okresný súd Trnava. Tento súd je potrebné považovať za všeobecný súd dlžníka pre konanie o poddĺžnickej žalobe tak, ako to predpokladá ust. § 109 EP, keďže pri nachádzaní príslušného súdu je potrebné vziať do úvahy existenciu osobitného kritéria obsiahnutého v *lex generalis*, ku ktorému už osobitné pravidlo *lex specialis* neobsahuje, a teda súd je povinný postupovať už v rámci pravidiel normovaných všeobecným predpisom.

20. Dovolací súd v tomto smere poukazuje aj na závery formulované v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. apríla 2018, sp. zn. 5Ndob/2/2018, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2018 pod R 84/2018, ktoré rieši totožnú situáciu a právna veta ktorého znie: I. Poddĺžnícka žaloba nie je sporom vyvolaným osobitnou povahou tohto konania tak, ako to účelom a systematickým zaradením v zákone predpokladá ustanovenie § 20 písm. c/ Civilného sporového poriadku, upravujúce výlučnú miestnu príslušnosť súdov. Toto ustanovenie sa vzťahuje len na tie konania vyvolané osobitnou povahou prebiehajúceho exekučného konania, kde príslušnosť súdov na konanie nie je upravená v Exekučnom poriadku, pričom poddĺžnícka žaloba má vlastnú osobitnú úpravu miestnej príslušnosti obsiahnutú v ust. § 109 Exekučného poriadku. II. Pokiaľ je predmetom poddĺžníckej žaloby nárok zo zmenky, aplikuje sa následne na daný vzťah ustanovenie § 22 Civilného sporového poriadku, upravujúce kauzálnu príslušnosť súdov vo veciach týkajúcich sa zmeniek.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, vzhľadom k tomu, že v predloženej veci je podaná poddĺžnícka žaloba z nároku zo zmenky a všeobecným súdom žalovaného (dlžníka povinného) je súd v územnom obvode Krajského súdu v Trnave, je v danej veci súdom príslušným na konanie Okresný súd Trnava, a preto jeho nesúhlas s postúpením veci nie je dôvodný.

22. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.